

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
m.remisser-energi@regeringskansliet.se

Remiss av förslag till strategi för ökad användning av solex [ER 2016:16] samt Förslag till heltäckande solexstatistik [ER 2016:20]
(dnr M2016/02401/Ee)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över förslag till strategi för ökad användning av solex [ER 2016:16], samt Förslag till heltäckande solexstatistik [ER 2016:20].

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen är positiv till att Energimyndigheten tar fram en strategi för användning av solex då det är viktigt att sända tydliga signaler i denna fråga. Solex är en viktig del av arbetet med att ställa om till ett fossilfritt samhälle och för att nå miljömålet ”begränsad klimatpåverkan”.

Energimyndighetens förslag överensstämmer i stora delar med Länsstyrelsens uppfattning av vad som är de största bristerna med nuvarande solexstrategi. Det är vår erfarenhet att både privatpersoner och näringsidkare uppfattar systemet som krångligt och krävande. Förenklingar och informationsinsatser bör vara högsta prioritet.

Heltäckande solexstatistik är mycket svårt att åstadkomma, vilket också skiner igenom i Energimyndighetens förslag.

Det är Länsstyrelsens uppfattning att det nya nationella anläggningsregistret som kallas ”tjänsthubben”, och ska vara implementerat fjärde kvartalet år 2020 inte kommer att generera den önskvärda statistiken. Både solcellsanläggningar på småhus och anläggningar som inte är inkopplade på det allmänna elnätet kommer att vara utanför tjänsthubbens område så som syftet och användningsområdet är planerat av Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen.

Energimyndighetens förslag innebär också att tills tjänsthubben är införd ska fyra olika insamlingsmetoder kombineras för att ge de data som behövs. Tre av dessa är undersökningar riktade till olika grupper, naturligtvis frivilliga att besvara. Länsstyrelsen anser att detta kommer att ge begränsade och osäkra data till hög kostnad.

Synpunkter på förslag till strategi för ökad användning av sole **[ER 2016:16]**

Nedan presenteras Länsstyrelsens synpunkter, ordnade efter det avsnitt i remissen som de syftar på.

3 Målbild

Energimyndighetens målbild är att sole ska kunna stå för 5 - 10 procent av elanvändningen i Sverige år 2040. Länsstyrelsen tror att bakgrunden till denna bedömning är att soleproduktionen i Danmark och Tyskland redan nu står för ca 8 procent av den totala energiproduktionen i dessa länder. Att vi 25 år senare ska uppnå dessa nivåer är naturligtvis högst realistiskt, men Länsstyrelsen anser att det är något försiktigt skattat.

4.1 Länsstyrelsen vill lägga till att marknaden är långt ifrån mogen, vilket speglas av att andelen sole av den totala elanvändningen är försumbar, 0,08 procent, men också av att leverantörerna till största delen består av företag som nyligen lagt till solceller till sitt sortiment eller är nystartade företag.

4.2 Energimyndigheten har valt att dela in anläggningar efter storlek och menar att det därmed blir möjligt att målgruppsanpassa regelverket. Länsstyrelsen menar att det vore naturligare och enklare att dela in målgrupperna i privatpersoner och näringsidkare (lantbrukare, företag, kommuner, bostadsrättsföreningar och andra organisationer). Förutsättningarna skiljer dessa grupper åt t.ex. när det gäller avdragsmöjligheter och redovisning.

5 Strategi för att stödja målbild

5.1.1 Energimyndigheten föreslår att investeringsstödet för villor (privatpersoner) ska fasas ut och menar att detta bl.a. skulle innebära att ramen kan fördelas på de övriga ägarkategorierna. Istället skulle privatpersonerna kunna tillgodogöra sig ett riktat ROT-avdrag, ett solROT. Detta skulle naturligtvis på sikt betyda en kortare handläggningstid hos länsstyrelserna för de övriga ägarkategorierna. Det bör utredas om konsekvensen blir att ramen minskas med samma storlek som den förväntade volymen på solROT så att det totala stödet till sole förblir i enlighet med av regeringen beslutad nivå.

I förslaget påstås att ett solROT-avdrag på 50 procent skulle minska hela kostnaden för installation av solcellssystem med 15 procent och att detta skulle leda till samma återbetalningstid som om privatpersonen hade erhållit investeringsstöd. Vi kan inte se bärigheten i denna kalkyl då investeringsstödet är 20 procent av hela kostnaden (med några mindre undantag) och andelen arbetskostnad varierar avsevärt i ansökningarna om utbetalning. Många väljer att göra arbetet själva, förutom elinstallationen, och får då nästan inget statligt stöd för installationen. Detta motverkar intentionen att stödja övergången till fossilfri energiproduktion. Om intentionen med ett solROT-avdrag är att gynna anlita det av montörer till solcellsmontaget och minska förekomsten av

”svartarbete” så är det rätt väg, men ska stödet framför allt stödja en ökad mängd solcellsinstallationer så är det tveksamt.

I avsnittet om justering i regelverk för elcertifikatsystemet beträffande målgruppen små anläggningar föreslås att nya anläggningar med en installerad topp effekt på högst 68 kW inte ska innefattas av elcertifikatsystemet. Vi har samsyn med Energimyndigheten om att detta är en önskvärd förenkling.

När det gäller de långa köerna och därmed tidsförskjutningen med utbetalning från länsstyrelserna kan detta enkelt hanteras genom en tidigare fördelning av det årliga anslaget från Energimyndigheten och ökade administrativa medel till länsstyrelserna så att erforderliga resurser kan anställas. Vidare kan teknikuppgifterna och kravet på att den som mottagit stöd för installation av solceller ska inrapportera produktionen under tre år tas bort från länsstyrelsens handläggning. Detta då Energimyndigheten uttrycker att länsstyrelsernas soletstatistik är oanvändbar, se kap. 3, 3.1.3 och 6.1 i Förslag till heltäckande soletstatistik.

Länsstyrelsen är enig med Energimyndigheten om att höja gränsen till 100 ampere säkringsabonnemang för när elnätsföretag får ta betalt för ett inmatningsabonnemang eller för att byta elmätaren.

5.1.4 En informationsplattform med en beräkningssnurra är, tillsammans med förenklingar i regelsystemet, definitivt den viktigaste åtgärden som behöver genomföras då det idag finns ett informationsbehov hos både privatpersoner och näringsidkare. För en privatperson är det en ansträngning att förstå hur solcellssystemet fungerar, att kunna skilja på olika system, att förstå alla de olika stödsystemen och att göra en livscykelanalys. Inte sällan berättar sökande att de inte ska göra någon solcellsinvestering då det inte lönar sig, medan andra har räknat fram en återbetalningstid på ner till åtta år. Även i leverantörernas marknadsföring skiljer sig kalkylerna åt och vi har uppmärksammat rena fel som missleder konsumenterna, oavsiktligt eller inte.

Solkartan anser Länsstyrelsen däremot ger begränsad nytta till en hög kostnad, men kan naturligtvis vara bra som information för att främja en ökad andel solet i landet. För att vara värdefull måste den vara ständigt uppdaterad.

Länsstyrelsen vill understryka att det är viktigt att i tidigt skede säkerställa att statistik kan inhämtas på ett kostnadseffektivt sätt. Det är också viktigt att Energimyndigheten samordnar sina aktiviteter med regionala initiativ på liknande plattformar. I Västra Götalands län har Hållbar utveckling Väst i sitt projekt Sol i Väst som ambition att göra en liknande plattform. Det är angeläget att i ett tidigt skede se hur dessa kan förstärka varandra och effektivisera arbetet med bra solcellsstatistik.

Länsstyrelsen delar också åsikten att energi- och klimatrådgivare (EKR) är viktiga aktörer i informationsarbetet som det står i förslaget. För att detta ska

kunna ske är det viktigt att se över förutsättningarna för EKR:er att göra detta, inte bara genom utbildning utan också genom att tillhandahålla tillräckliga resurser för EKR:er att kunna gå ut och ge rådgivning.

5.1.5 Länsstyrelsen anser att det är viktigt för kommunikationen att tydliggöra solekens betydelse för målet om ”begränsad klimatpåverkan” i strategin.

5.2.2 Energimyndigheten skriver att riktmärket för återbetalningstid inte bör överskrida den beräknade teknisk-ekonomiska livslängden på solcellerna dvs. 25-30 år. Länsstyrelsens erfarenhet av samtal med både privatpersoner och företag som vill investera i solceller är att de inte accepterar en längre återbetalningstid än 15 år. Oftast nämns tolv år som en rimlig återbetalningstid. Detta beror på osäkerheten om vad som händer på längre sikt: Kommer de nya modellerna av solceller att ha samma livslängd som tidigare generationer? Hur kommer elpriset att utvecklas? Vad händer med subventionerna? Vi vet att solcellernas effektivitet minskar med åren, men det är osäkert med hur mycket. Länsstyrelsen vet att växelriktarna behöver bytas ut efter 15 år, vad gäller för övrig utrustning? Få eller ingen räknar med en problemfri solelsproduktion under 25 år.

6 Möjligheter och konsekvenser av strategi

6.3.2 Energimyndigheten har beräknat att handläggningskostnaden för investeringsstödet är 44 Mkr/år baserat på en heltidstjänst per länsstyrelse. Länsstyrelsen menar att kostnaden för handläggning av investeringsstödet till solceller är överdriven.

Boverket har i anmodan till länsstyrelsen med diarienummer 814/2015 daterad 2015-03-10 efterfrågat hur många handläggare som arbetade med stöd och bidrag samt vad detta motsvarade i årsarbetskraft. Länsstyrelsen har tagit del av Boverkets sammanställning som visar att 16,42 årsanställda på länsstyrelserna arbetade med stöd och bidrag vid detta tillfälle. Förutom stöd till solceller hanterades även stödet till äldre- och trygghetsbostäder samt avslutandet av radonstödet med uppföljningar.

6.3.4 Energimyndigheten menar att den helt dominerande delen av dagens investeringsstöd går till småhusägare. Enligt vår erfarenhet i Västra Götaland går mer medel till lantbrukare med enskild firma än till någon annan grupp. Detta kan vara svårt att upptäcka i statistiken då en sådan kategori tills helt nyligen har saknats bland alternativen vid registrering av ansökningar i Boverkets datasystem Bofinc.

Synpunkter på förslag till heltäckande solelstatistik [ER 2016:20]

Nedan presenteras Länsstyrelsens synpunkter, ordnade efter det avsnitt i remissen som de syftar på.

3 Befintliga register

3.3.1 Elinstallation av solcellsanläggningar är lagstadgat. Det gäller för såväl nätanslutna och icke nätanslutna solcellsanläggningar. Elinstallatören är också den part i kedjan som enklast kan uttrycka de tekniska data som anläggningen besitter i verkligheten utan att det blir felaktigheter. Länsstyrelsen anser att det är här informationsansvaret ska läggas. Detta bör i möjligaste mån ske inom befintliga system.

5 Metoder och mättekniska förutsättningar

5.5 Tjänstehubben utesluter såväl villaägares installationer som icke nätanslutna anläggningar. Dessutom planeras uppgifterna vara nettostatistik, dvs. den egenkonsumerade elenergin kommer inte med. Statistik från nätbolagen bör ändå vara intressant då inkommande el till elnäten ger statistik för planering av framtida elnätsutbyggnad.

6 Resultat

6.2.7 Länsstyrelsen förordar en ny nationell anläggningsdatabas, men inte bara för solcellsanläggningar utan för alla förnybara energikällor. Energimyndigheten ser ett problem i utformningen av en soledatabas, men säger samtidigt att det finns många länder som har erfarenhet av att bygga upp ett sådant register. Givetvis ska vi dra lärdom av andra länders erfarenheter, det är lättare att inte vara först.

6.3 En ny enkätundersökning ska vara ryggraden i Energimyndighetens förslag. Vi anser dock att enkätundersökningar bara kan ge indikationer på verkligheten.

7 Rekommendationer

7.3 Energimyndigheten rekommenderar inte att det lagstiftas att all nätansluten elproduktion ska mätas separat. Länsstyrelsen vill tillägga att separat mätning av bruttoproduktionen är ett krav för att få det statliga investeringsstödet.

7.4 Länsstyrelsen är enig med Energimyndigheten om att sålda och insamlade solcellspaneler bör rapporteras separat från annan elutrustning.

8 Appendix 1 – Internationell utblick – erfarenheter och behov

8.1.6 Det förefaller vara en framkomlig väg att ålägga installatörerna att registrera installerade solcellsanläggningar enligt dansk modell. Energimyndigheten bör samråda med de danska myndigheterna för att kunna dra lärdom av deras erfarenheter.

Ärendets beredning

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze, efter föredragning av stödhandläggaren Lars Edin. I den slutliga handläggningen har

även samhällsdirektören Lars Fröding, civilingenjören Maria Larsson och energi- och klimatstrategen Andrea Teran Öman deltagit.

Lisbeth Schultze

Lars Edin

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.